
Fra: Ingeborg Marie Østby Laukvik <ingeborg.marie.laukvik@nho.no>
Sendt: 30. mai 2018 15:27
Til: Postmottak KD
Kopi: Rune Foshaug
Emne: Innspill til Kompetansereform

Innspill til Kompetansereformen

NHO er opptatt av at norske virksomheter har kvalifisert arbeidskraft som bidrar til høy produktivitet, konkurransekraft og verdiskapning. Relevant etter- og videreutdanning er viktig for å sikre at de ansatte i bedriftene holder seg oppdaterte og at næringslivet er i stand til å være i tet på de nye mulighetene teknologiene gir oss. Endringene innad i industrien skjer raskere enn noen gang, og digitaliseringen og andre omstillinger gjør at kravet til kompetanse endrer seg.

Utvikling av kompetanse gjennom etter- og videreutdanning må bygge på bedriftenes nåværende og framtidige behov, og kompetanseutviklingen må ta utgangspunkt i de mål som bedriftene har for sin virksomhet. I forbindelse med kompetansereformen bør det ses nærmere på hvilke virkemidler og insentiver som kan bidra til et bedre og mer treffende etter- og videreutdanningstilbud i Norge. For eksempel bør man se på hvordan man kan stimulere etterspørselssiden slik at det blir konkurranse om å utvikle gode etter- og videreutdanningstilbud.

NHO takker for invitasjonen til å gi innspill til de to tiltakene som foreslås til kompetansereformen. Under følger våre innspill til forslagene som skisseres i invitasjonen.

Forslag om treparts bransjeprogram

Kunnskapsdepartementet etterspør innspill på aktuelle bransjer og hva som utgjør forutsetningene for et vellykket treparts bransjeprogram.

Både Norsk Industri, Norsk Olje og Gass, Sjømat Norge og NHO Mat og Drikke melder at de ønsker å prøve ut et bransjeprogram som et tiltak i den kommende kompetansereformen, og at disse bransjene derfor bør prioriteres. Disse bransjene er i meget stor grad eksportorienterte og dermed de bransjene som er utsatt for høyests konkurranstrykk, med påfølgende behov for kontinuerlig omstilling. Om det er spesifikke bransjer eller fylker som kunne vært aktuelle for utprøving må vi eventuelt komme tilbake til etter nærmere dialog med våre bransjestyrer og fagutvalg. Bransjene har god geografisk spredning og både store og små bedrifter, noe som også bør være en fordel i en utprøving.

Bransjene melder om at endringer som følge av digitalisering og omstilling gjør at kravene til kompetanse endrer seg raskere enn tidligere. Matindustrien melder at de er ledende på implementering innen flere teknologiområder, som sensorstyring, robotisering og integrert datastyring, men at NHOs kompetansebarometer avdekker et etterslep på kompetansesiden. Undersøkelser viser også at matindustrien står foran store teknologiske endringer i årene som kommer. Det er en stor andel ufaglærte medarbeidere i matindustrien som har behov for å heve og formalisere sin kompetanse med fagbrev, og en del av de som har matrelaterte fagbrev må ta et fagbrev 2 innen prosess- logistikk-, eller produksjonsteknologi. Kortere, målrettede kurs innen enkeltemner og videreutdanning med fagskole eller annet er det også behov for.

Norsk Industri etterspør flere industrirelevante EVU-tilbud på høgskole- og universitetsnivå, og en bedre samlet oversikt over tilbudene som finnes. Når det gjelder fagskoletilbudene kan de fleste

industrirelevante fag tas som deltidsstudium på en eller flere skoler i landet, men stort sett kun som hele utdanninger, ikke enkeltmoduler eller enkeltemner. Dette bør bransjeprogrammet ta tak i. Norsk Olje og gass etterspør også særlig korte videreutdanningstilbud fra høyere utdanning.

Hva er forutsetningene for at et treparts bransjeprogram skal bli vellykket?

- Bedriftene må få kompetanse som det er et konkret behov for.
- Omkostningene for bedriftene må ikke bli for høye.
- Samarbeidet mellom bedrifter og læreinstusjonene må bedres, slik at etter- og videreutdanningen kan tilpasses næringslivets behov for ny kompetanse innen teknologi og digitalisering. Dette kan for eksempel skje gjennom å sette tydeligere krav til at institusjonene skal ha strategier for EVU, at det utarbeides bedre systemer for dialog med næringslivet og at det også er mulig å søke om midler for å opprette nye tilbud som er i tråd næringslivets behov for kompetanse.
- Etter- og videreutdanning for fagarbeidere bør kunne baseres på korte moduler. Modulbasert etter- og videreutdanning bør også i større grad anvendes på universitets- og høyskolenivå.
- Den ansatte må tilbys undervisning uten altfor lang reisevei og det bør være mulig å ta nettbasert etter- og videreutdanning.
- Den ansatte må også bruke egen fritid på etterutdanningen.
- At det allerede er etablert en viss kultur for partssamarbeid og gjensidig tillit i den enkelte bransjen på nasjonalt nivå, og i den enkelte bedrift. En utprøving av et tredelt bransjeprogram bør prøves i bransjer hvor det allerede finnes en samarbeidsplattform å bygge videre på.

Utvikling av fleksibel videreutdanning i digital kompetanse

I brevet fra kunnskapsdepartementet etterspørres det innspill på hvordan et tiltak for å støtte utvikling av korte og tilpassede tilbud innenfor digital kompetanse kan utformes. Under følger to forslag. De er ikke gjensidig utelukkende.

Forslag 1

Med økende digitaliseringstakt, blir det sentralt å utvikle flere tilbud innen videreutdanning i digital kompetanse på flere nivåer. NHO mener at dette bør utvikles som fleksible og nettbaserte opplæringstilbud, slik at de kan kombineres med arbeid og familie. Vi ønsker videre å poengtere at det er viktig at tilbudene som utvikles er relevante for bedriftene, og at det utvikles modulbaserte utdanninger slik at det er mulig å ta enkeltmoduler/emner.

Det er behov for å styrke både grunnleggende ferdigheter og mer spisset kompetanse for personer med lengre utdanning. KompetansePluss ivaretar i dag hensynet til å styrke grunnleggende kompetanse. En eventuell ny konkurransearena bør derfor fokusere på digital kompetanse for personer i arbeidsstyrken som har behov for mer målrettet kompetanseheving på et høyere nivå. For eksempel vil det være et vedvarende behov for kompetanse innenfor det som ofte omtales som den

nye datadrevne innovasjonsøkonomien, det teknologier som sensorer, stordata-analyse, skyløsninger og kunstig intelligens kan anvendes innenfor nær sagt alle fysiske produksjonsprosesser fra industriproduksjon til veferdsteknologi. Likeledes vil IKT-sikkerhet være et helt sentralt emne med kontinuerlig behov for kompetanseheving. Det virker derfor fornuftig å innrette konkurransen mot kurs og opplæringstilbud ved fagskoler, høyskoler og universiteter.

NHO mener at tiltaket som tidligere het "Kompetanseutvikling i regionale næringsmiljøer" var en god konkurransebasert arena for utvikling av nye utdanningstilbud, og at denne modellen vil fungere godt for å utvikle flere fleksible videreutdanningstilbud i digital kompetanse og tilbud som støtter digitalisering. Næringsklyngene/næringsmiljøene vil være sentrale aktører for å identifisere digitale kompetansebehov på tvers av bransjene, samt viktige samarbeidspartnere for utdanningsinstitusjonene i utvikling av nye tilbud. NHO understreker behovet for at et slikt virkemiddel som lyser ut midler til samarbeidsprosjekter mellom høyere utdanningsinstitusjoner/fagskoler og bedrifter/næringsmiljøer må ha et nasjonalt nedslagsområde.

Forslag 2

Et alternativt, eller supplerende forslag innebærer å opprette en konkurransearena som kan dra nytte av kompetansen som allerede eksisterer i bedriftene. Mange bedrifter har utviklet interne digitale kurs som kan ha overføringsverdi for andre virksomheter. Noen av disse kursene kan sannsynligvis tilbys til eksterne deltagere, og bedrifter bør også være søknadsberettiget til å delta på en slik konkurransearena.

Forvaltningen av en slik arena kan løses på flere ulike måter, for eksempel gjennom Innovasjon Norge som allerede forvalter Omstillingsmotorene eller Kompetanse Norge, eller i felleskap. Myndighetene må også sikre at kvaliteten på disse tilbudene holder faglig mål. Behovet for nye tilbud bør konkretiseres gjennom KBU sitt arbeid med å avdekke (bransjevise og regionale) kompetansebehov. Dette bør ligge til grunn når det lyses ut en konkurranse om å tilby kurs og opplæring innen digital kompetanse.

Vennlig hilsen,

Ingeborg Marie Østby Laukvik

Prosjektleder

Direkte + 47 23 08 83 33 / Mobil +47 90 63 67 80

Ingeborg.laukvik@nho.no

Næringslivets Hovedorganisasjon

Middelthuns gate 27, Postboks 5250 Majorstuen 0303 Oslo

Telefon +47 23 08 80 00 / Telefaks 23 08 80 01

nho.no facebook.com/nhosiden